

MODEL „MOBILNE CENTRA AKTYWNOŚCI”

Spis treści

PO CO TO WSZYSTKO CZYLI CO BYŁO CELEM NASZEGO PROJEKTU.	2
KTO MOŻE KORZYSTAĆ Z MODELU DZIAŁANIA „MOBILNEGO CENTRUM AKTYWNOŚCI” CZYLI DLA KOGO PROJEKTOWALIŚMY NASZE ROZWIĄZANIE.....	3
PROFIL ZBIOROWY SPOŁECZNOŚCI GMINY KAZBEGI, PRZEDSIĘBIORCÓW I TURYSTÓW STWORZONY W WYNIKU PRACY METODĄ DESIGN THINKING, WYWIADÓW PRZEPROWADZONYCH NA TERENIE KAZBEGI I OBSERWACJI UCZESTNIKÓW PROJEKTU - OSÓB TAM MIESZKAJĄCYCH. .	3
1. Dorośli mieszkańcy Kazbegi w wieku 20+ (przedstawiciele indywidualni i grupy)	3
2. Przedsiębiorcy	5
3. Turyści odwiedzający Kazbegi - miłośnicy przyrody i turystyki górskiej	5
JAK WDRAŻALIŚMY ROZWIĄZANIE CZYLI O TYM JAK MODEL PRZENIEŚĆ DO REALU.	6
KROK PO KROKU – ETAPY OD KONCEPCJI DO WDROŻENIA.....	7
CZY TO DZIAŁA CZYLI NASZE WNIOSKI Z REALIZACJI PROJEKTU	8

Po co to wszystko czyli co było celem naszego projektu.

Realizowany w okresie 1 czerwca 2023 roku – 30 czerwca 2024 przez Fundację EMMA (Polska) i Fundację Gergart (Gruzja) projekt pt. „Mobilne Centra Aktywności – partnerstwo Gergart – Fundacja EMMA na rzecz rozwoju lokalnej społeczności w gminie Kazbegi” był współfinansowany ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności w ramach programu RITA – Przemiany w regionie, realizowanego przez Fundację Edukacja dla Demokracji.

Założenia projektu opierały się na:

- ścisłej współpracy i wymianie doświadczeń pomiędzy partnerami,
- zaangażowaniu od samego początku do końca mieszkańców gminy Kazbegi w działania projektowe,
- poszukiwaniu rozwiązań odpowiadających na potrzeby mieszkańców i uwzględniających specyfikę miejsca jego wdrożenia,
- pracy metodą Design Thinking, która w centrum stawia potrzeby osób/grup dla których projektowane są rozwiązania.

W efekcie opracowano model działania „Mobilnego (bez lokalu) Centrum Aktywności”, który pokazuje w jaki sposób można tworząc „przestrzeń” dla nauki, pracy, spotkań i debat:

- **aktywizować** dorosłych mieszkańców gminy Kazbegi,
- **integrować** lokalną społeczność, w tym szczególnie kobiety, które są mniej aktywne w życiu społecznym i politycznym,
- **rozwijać** umiejętności zawodowe mieszkańców, z naciskiem na alternatywy dla sektora turystycznego,
- **zwiększyć zaangażowanie** obywatelskie mieszkańców w procesy decyzyjne i konsultacyjne w gminie.

W modelu wykorzystano doświadczenia Fundacji EMMA w prowadzeniu Centrum Aktywności Lokalnej – DuoSfera na wrocławskim osiedlu Karłowice-Różanka oraz doświadczenia Fundacji Gergart w pracy z lokalną społecznością gminy Kazbegi.

Region Kazbegi jest miejscem, gdzie spotykają się różne grupy społeczne – mieszkańcy wsi, osoby starsze, kobiety, młodzież, lokalni przedsiębiorcy oraz turyści (krajowi i zagraniczni) o różnych zainteresowaniach. Każda z tych grup ma swoje specyficzne potrzeby, które mogą być zaspokojone poprzez odpowiednie inicjatywy społeczne i turystyczne. Ważne jest, aby działania podejmowane w Kazbegi wspierały rozwój społeczny, edukacyjny i zawodowy mieszkańców, a jednocześnie odpowiadały na potrzeby turystów, przyczyniając się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Mobilne Centrum Aktywności może odgrywać kluczową rolę w realizacji tych celów, zapewniając wsparcie i możliwości rozwoju dla wszystkich grup.

Kto może korzystać z modelu działania „Mobilnego Centrum Aktywności” czyli dla kogo projektowaliśmy nasze rozwiązanie.

Model działania „Mobilnego Centrum Aktywności” kierujemy do dorosłych mieszkańców gminy Kazbegi (bezpośredni odbiorcy), głównie Stepantsminda i wsi Gergeti w wieku 20+, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i osób starszych, które tradycyjnie mniej angażują się w życie społeczne i polityczne. Osoby młode widzą swoją przyszłość w Kazbegi jednak nie chcą być uzależnieni od ruchu turystycznego i sezonowości turystyki. Szukają sposobu na zróżnicowanie swoich ofert tak, by móc zapewnić swoje usługi przez cały rok.

Kolejnymi grupami, które mogą korzystać z „Mobilnego Centrum Aktywności” (pośredni odbiorcy) mogą być:

- przedsiębiorcy działający w i poza regionem Kazbegi jako inicjatorzy, sponsorzy i współorganizatorzy różnych aktywności skierowanych do mieszkańców i turystów,
- turyści odwiedzający te tereny okresowo, jako odbiorcy aktywności i kupujący różne produkty i usługi regionalne stworzone przez mieszkańców lub lokalnych przedsiębiorców.

Profil zbiorowy społeczności gminy Kazbegi, przedsiębiorców i turystów stworzony w wyniku pracy metodą Design Thinking, wywiadów przeprowadzonych na terenie Kazbegi i obserwacji uczestników projektu - osób tam mieszkających.

1. Dorośli mieszkańcy Kazbegi w wieku 20+ (przedstawiciele indywidualni i grupy)

Anna (21 lat, studentka):

Charakterystyka: studentka turystyki, aktywna społecznie, marząca o rozwoju zawodowym i osobistym.

Potrzeby w zakresie:

- **Dobrej jakości edukacja:** Pragnie kontynuować naukę na wysokim poziomie, zdobyć dobre wykształcenie i rozwijać swoje umiejętności.
- **Konsultacji zawodowych:** Potrzebuje wsparcia w planowaniu swojej kariery i konsultacji dotyczących przyszłości zawodowej.
- **Aktywności społecznej:** Chce angażować się w projekty społeczne, spotykać się z ludźmi i rozwijać swoje talenty.
- **Przestrzeni do spędzania wolnego czasu:** Marzy o miejscach w Kazbegi, gdzie mogłaby spędzać wieczory podobnie jak w Tbilisi, co umożliwiłoby jej większą integrację społeczną.

George (40 lat, żonaty, 3 dzieci):

Charakterystyka: pracuje jako taksówkarz, wynajmuje konie turystom. Tradycjonalista, zaangażowany w sektor turystyczny. Zależy mu na bezpieczeństwie i dobrobycie rodziny.

Potrzeby w zakresie:

- **Stalego dochodu:** Potrzebuje stałego dochodu, aby zapewnić swojej rodzinie stabilność finansową. Ważne jest dla niego bezpieczeństwo ekonomiczne oraz możliwość rozwoju zawodowego.
- **Rozwoju zawodowego:** Chce rozwijać swoje umiejętności w zakresie marketingu cyfrowego, aby przyciągać więcej turystów i zwiększać dochody z działalności turystycznej.
- **Edukacji dzieci:** Zależy mu na dobrej edukacji dla swoich dzieci, co widzi jako klucz do ich lepszej przyszłości.
- **Zdrowia i aktywności:** Dba o swoje zdrowie i kondycję fizyczną, chce być aktywny i zdrowy, aby móc efektywnie pracować i wspierać rodzinę.

Mariam (40 lat, gospodyni domowa, 2 dzieci):

Charakterystyka: Matka dwójki dzieci, zajmuje się domem. Ceni rodzinę, ale czuje się znużona codziennymi obowiązkami. Chce zapewnić dzieciom dobre warunki do nauki i rozwoju.

Potrzeby w zakresie:

- **Edukacji dzieci:** Martwi się o przyszłość edukacyjną swoich dzieci i chce zapewnić im jak najlepsze możliwości rozwoju.
- **Rozwoju osobistego:** Potrzebuje wsparcia w rozwoju osobistym i zawodowym, chciałaby zdobyć nowe umiejętności, które pozwolą jej na większą niezależność.
- **Społecznej integracji:** Czuje potrzebę uczestnictwa w życiu społecznym, spotkań z innymi kobietami i znalezienia swojego miejsca w społeczności.
- **Wsparcia emocjonalnego:** Potrzebuje wsparcia emocjonalnego i poczucia, że jej działania są doceniane zarówno przez rodzinę, jak i społeczność lokalną.

Seniorzy (osoby w wieku 60+):

Charakterystyka: Osoby w starszym wieku, często mniej zaangażowane w życie społeczne i polityczne. Są cennym źródłem wiedzy na tematy lokalnej kuchni, tradycji, zwyczajów i autentyczności.

Potrzeby w zakresie: Aktywności społecznej, wsparcie emocjonalne, dostęp do usług zdrowotnych, miejsca do spotkań i integracji, miejsce na wykazanie swoich talentów i wiedzy

Kobiety:

Charakterystyka: Kobiety różnego wieku, często bardziej zajęte obowiązkami domowymi niż mężczyźni.

Potrzeby w zakresie: Możliwości rozwoju zawodowego, wsparcia w codziennych obowiązkach, integracji społecznej, edukacji dla dzieci.

2. Przedsiębiorcy

Przedsiębiorcy (turystyka):

Charakterystyka: Właściciele hoteli, pensjonatów, restauracji, przewodnicy turystyczni, organizatorzy wycieczek.

Potrzeby w zakresie: Rozwoju umiejętności marketingowych, dostępu do nowych technologii, wsparcia w promocji i reklamie, poprawy infrastruktury turystycznej, edukacji z zakresu obsługi klienta, kreowania marki własnej w celu zróżnicowania ich portfolio.

Rzemieśnicy i lokalni producenci:

Charakterystyka: Osoby zajmujące się rękodziełem, produkcją lokalnych wyrobów (żywność, napoje, pamiątki).

Potrzeby w zakresie: Dostępu do rynków zbytu, pozyskania wsparcia finansowego na rozwój działalności, edukacji z zakresu przedsiębiorczości i promocji produktów lokalnych.

3. Turyści odwiedzający Kazbegi - miłośnicy przyrody i turystyki górskiej

Jonas (29 lat, z Czech):

Charakterystyka: Pasjonat gór, turystyki pieszej, dzikiej przyrody i fotografii. Lubi poznawać nowe miejsca i nawiązywać znajomości.

Potrzeby w zakresie:

- **Informacji o lokalnej społeczności:** Potrzebuje więcej informacji o lokalnej społeczności Kazbegi, aby lepiej się zintegrować i nawiązać kontakty.
- **Bezpieczeństwa:** Ważne jest dla niego poczucie bezpieczeństwa podczas pobytu w Kazbegi.
- **Rozwoju osobistego:** Chce rozwijać swoje umiejętności i pasje, takie jak turystyka piesza, dzika przyroda i fotografia.
- **Nawiązania nowych znajomości:** Pragnie nawiązywać nowe znajomości i szukać przyjaciół, co pomoże mu lepiej zrozumieć i czuć się częścią społeczności Kazbegi.

Rodziny z dziećmi:

Charakterystyka: Rodziny szukające miejsc do spędzania czasu na świeżym powietrzu, aktywności dostosowanych do różnych grup wiekowych.

Potrzeby w zakresie: atrakcyjnego wypoczynku z dziećmi – znalezienie atrakcji turystycznych dla dzieci, miejsca do rekreacji i odpoczynku, szybkiego znalezienia informacji o lokalnych atrakcjach.

Jak wdrażaliśmy rozwiązanie, czyli o tym jak model przenieść do realu.

Dla każdej organizacji podejmującej projekt społeczny kluczowe jest dobre zintegrowanie się ze społecznością. Praca społeczna w dużej mierze opiera się na zaufaniu, które jest szczególnie istotnym elementem w małych, zwartych społecznościach, takich jak gmina Kazbegi. Gergart, założony w 2015 roku w wiosce Gergeti, gmina Kazbegi, zdobył dziewięć lat doświadczenia w pracy w regionie. Lokalny charakter organizacji i zaangażowanie lokalnych założycieli pomogły Gergart zdobyć zaufanie społeczności. Jednak samo zaufanie nie wystarcza. Działania organizacji muszą być zgodne z potrzebami społeczności i często inicjowane przez mieszkańców. Gergart konsekwentnie przestrzegał tej zasady, dbając o to, by ich praca była zakorzeniona w lokalnym kontekście.

Rozumiejąc potrzeby społeczności, Gergart zainicjował utworzenie centrum aktywności lokalnej. Potrzebna była łatwo dostępna, dobrze wyposażona przestrzeń spotkań dla wszystkich pokoleń w gminie. Kiedy lokalne władze i inne organizacje pozarządowe nie mogły spełnić tej potrzeby, Gergart wziął na siebie odpowiedzialność za stworzenie centrum aktywności lokalnej.

Rozpoczęcie tak ważnego projektu wymagało różnych zasobów. Pierwszym wyzwaniem było zabezpieczenie terenu lub budynku na potrzeby centrum. Mimo kilkurocznych starań o wynajęcie terenu od lokalnych władz, okazało się to niemożliwe. Gergart uważa, że władze lokalne powinny być pierwszym punktem kontaktowym dla projektów o znaczeniu publicznym, ponieważ tworzenie przystępnych i komfortowych przestrzeni społecznych leży w ich obowiązkach. Kolejną próbą było podejście do lokalnych przedsiębiorstw w ramach ich społecznej odpowiedzialności, ale i to zakończyło się niepowodzeniem. Ostatecznie jeden z założycieli Gergart udostępnił własny teren na potrzeby centrum.

Następnym wyzwaniem były zasoby finansowe. Budowa i wyposażenie centrum wymagały znaczących funduszy. Gergart przyjął innowacyjne podejście, dążąc do osiągnięcia wielkich rzeczy przy ograniczonych środkach. Skonceptualizowano mobilne centrum szkoleniowe, wykorzystując istniejące zasoby, takie jak namiot, projektor i system nagłaśniający. Mobilne centrum uznano za odpowiedni pomysł, zwłaszcza że gmina Kazbegi jest regionem górskim bez systemu transportu publicznego. To mobilne podejście pozwoliło Gergart dotrzeć nawet do najbardziej odległych wiosek, zwiększając efektywność ich pracy.

Kolejnym istotnym zasobem była wiedza i doświadczenie w edukacji dorosłych oraz zarządzaniu centrum aktywności lokalnej. Chociaż Gergart miał wielu lokalnych wolontariuszy, większość z nich to nastolatki, a organizacja miała ograniczone doświadczenie w edukacji dorosłych. Aby temu zaradzić, niezbędna była współpraca z Fundacją EMMA. Fundacja EMMA, która zarządza centrami aktywności lokalnej we Wrocławiu, wносиła bogate doświadczenie. Jej wsparcie i wiedza były kluczowe dla pomocy Gergart w utworzeniu dobrze zorganizowanego centrum w gminie Kazbegi. EMMA posiada doświadczenie w pracy z lokalnymi społecznościami, niedawno rozszerzyła swoje działania na inne osiedle miasta. Fundacja EMMA bada dokładne potrzeby społeczności, do której planuje wejść, dostosowuje ofertę do oczekiwań danego obszaru. Dzięki temu oferta spotyka się z zainteresowaniem i wysoką frekwencją. Centra aktywności lokalnej we Wrocławiu działają według modelu, którego podstawą jest energia ukryta w mieszkańcach i ich

potencjałe. W procesie wdrażania centrum jest tworzone przez i dla mieszkańców. Ta idea była początkiem projektu z Gergart i była modyfikowana w miarę pojawiających się potrzeb.

Krok po kroku – etapy od koncepcji do wdrożenia

Tworzenie centrum aktywności lokalnej było jedną z pierwszych inicjatyw zespołu Gergart po zarejestrowaniu organizacji. Inicjatywa ta wynikała z potrzeb lokalnej społeczności, zidentyfikowanych podczas różnych działań służących identyfikacji problemów, prowadzonych w ramach różnych projektów. Bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami oraz dyskusje z lokalnymi organizacjami pozarządowymi stale podkreślały pilną potrzebę stworzenia centrum. Zajęło to dziewięć lat wyjątkowej pracy, aby ostatecznie poznać potrzeby i opracować koncepcję centrum.

Jako organizacja oparta na wolontariacie, z wieloma lokalnymi wolontariuszami pracującymi blisko społeczności, Gergart zawsze był świadomy zmieniających się priorytetów społeczności. Potrzeba centrum pozostawała stałym priorytetem. Przed finalizacją koncepcji i planu działania, Gergart przeprowadził dyskusje z lokalnymi grupami aktywistów, organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami lokalnej społeczności. Te podmioty zostały poinformowane o planach i zaproszone do współtworzenia projektu centrum. Gergart wierzy, że uczestnictwo i współtworzenie są fundamentalnymi zasadami realizacji projektu społecznego.

Obok konsultacji z lokalnymi aktorami, Gergart przeglądał wszystkie dostępne zasoby i identyfikował dodatkowe potrzeby. Mając już teren i podstawowe zasoby oraz grupę zwolenników, zespół rozpoczął poszukiwania partnerów do wsparcia finansowego i technicznego. Te poszukiwania doprowadziły do partnerstwa z Fundacją EMMA.

Polski partner wniósł doświadczenie i wiedzę fachową, podczas gdy Gergart dostarczył wiedzę na temat lokalnego kontekstu i potrzeb społeczności. Razem opracowali ostateczny szkic koncepcji mobilnego centrum aktywności lokalnej i zaplanowali dalsze kroki wdrożeniowe.

Po uzyskaniu wsparcia finansowego od Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności w ramach programu RITA – Przemiany w regionie, rozpoczęła się faza realizacji projektu. Pierwszym krokiem było sformowanie zespołu do rozpoczęcia projektu. Wybrano aktywnych i zaangażowanych wolontariuszy, zapewniając, że wszyscy członkowie zespołu są miejscowi, ponieważ efektywne funkcjonowanie centrum wymagało obecności ludzi na miejscu.

Następnym krokiem była praca nad modelem i przeszkolenie zespołu. Sesje prowadzone online oraz szkolenie stacjonarne na miejscu prowadzone przez przedstawicieli Fundacji EMMA, wykorzystywało Mural jako główne narzędzie, stosowało metodę Design Thinking oraz Social Model Canvas (oparte na Business Model Canvas). Strukturyzowane szkolenie obejmowało dyskusje, pracę grupową i zadania do pracy własnej zespołu, mające na celu zgranie zespołu wokół komponentów centrum. Design Thinking i Social Model Canvas pomogły zespołowi zrozumieć grupy docelowe, ich potrzeby i oczekiwania, dostarczając wglądu w to, jak sprostać potrzebom odwiedzających centrum. Po szkoleniu zespół czuł się bardziej pewny siebie, zmotywowany i wierzył w wizję projektu.

Podczas gdy szkolenie było w toku, zespół projektowy aranżował przestrzeń centrum. Warunki pogodowe, z częstymi opadami śniegu i deszczu, stanowiły wyzwanie i opóźniały proces projektowania przestrzeni. Warunki pogodowe mogą być główną słabością koncepcji mobilnego centrum. Jednak zespół dostosował się, organizując pierwsze wydarzenie, które połączyło wykład na temat równości płci i wieczór gier planszowych, w alternatywnej przestrzeni. W wydarzeniu uczestniczyło około 20 młodych i dorosłych osób, a drugie wydarzenie, wieczór filmowy, odbyło się już w docelowym centrum. Oba wydarzenia spotkały się z pozytywnym odbiorem.

Zgodnie z wartościami współtworzenia centrum, uczestnicy byli proszeni o ustne opinie i oceny centrum. Koncepcja i działania były ogólnie dobrze przyjęte, z kilkoma sugestiami dotyczącymi tego, jak uczynić centrum bardziej komfortowym. Zespół będzie nadal pracował nad udoskonaleniem modelu i wdrożeniem zbieranych sugestii, aby uczynić centrum w pełni funkcjonalnym.

Czy to działa czyli nasze wnioski z realizacji projektu

Projekt sam w sobie był bardzo udany, osiągając wszystkie swoje cele. Obecnie gmina Kazbegi ma zmotywowany i przeszkolony zespół, chętny do inicjowania znaczących zmian w społeczeństwie. Gmina może również pochwalić się przestrzenią wyposażoną w podstawowe meble (komputer, stoły, krzesła, namiot) i gadżety (np. gry planszowe), która efektywnie funkcjonuje jako centrum aktywności lokalnej. Widoczność centrum rośnie z każdym dniem. Po początkowych działaniach zorganizowanych przez zespół, uczestnicy zaczęli inicjować własne aktywności. Na początku zespół projektu używał mediów społecznościowych i plakatów do rozpowszechniania informacji, ale teraz również przekaz ustny działa skutecznie, tworząc silną sieć wokół centrum.

Wciąż jest wiele do zrobienia. Przestrzeń wymaga pełnego umeblowania i wyposażenia we wszelki niezbędny sprzęt. Centrum musi dotrzeć do większej liczby osób; podczas gdy pierwsze dwa wydarzenia przyciągnęły około 30 mieszkańców, liczba ta musi wzrosnąć. Dodatkowo, centrum musi opracować strategię zrównoważonego rozwoju. Jako inicjatywa społeczna bez dochodów, zespół centrum musi stworzyć wizję i plan działania na długoterminową trwałość. Podczas sesji szkoleniowych pojawiły się pewne pomysły, a dwie opcje są aktywnie dyskutowane: przekształcenie centrum w ośrodek szkoleniowy lub przestrzeń coworkingową. Obie opcje wymagają odpowiedniej infrastruktury.

Jedno jest pewne: centrum społecznościowe zawsze będzie wierne swojej głównej misji — pracy razem z lokalną społecznością i dla niej.

Podsumowując, projekt przyniósł liczne korzyści, w tym zwiększone zaangażowanie społeczne, rozwój umiejętności zawodowych wśród mieszkańców i wzmocnioną integrację społeczności. Jednak długoterminowy sukces centrum zależy od kontynuacji działań oraz ciągłego wsparcia ze strony władz lokalnych i społeczności.